
деталізації оцінки антропогенного впливу краще визначити геофізичні характеристики родів і видів ландшафтів.

Література:

1. Атлас естественных условий и природных ресурсов Украинской ССР. – М.: ГУГК, 1978.- С. 78-104, 162.
2. Дьяконов К.Н. Геофизические показатели функционирования ландшафтов для оценки антропогенных воздействий./ К.Н. Дьяконов. / Вестник Москов. Ун-та. Серия: География, №2.- М., 2003. – С.15-19.
3. Логінова Г.М. Деякі геофізичні показники ландшафтів Рівненщини для екологічної експертизи (ОВОС)/ Г.М. Логінова. / Екологічна географія: історія, теорія, методи, практика. Матеріали II міжнародної конференції. – Тернопіль: ТДПУ, 2007. – С.45-47.
4. Національний атлас України. – Київ: ДНВП «Картографія», 2009. – 440 с.

Summary:

V.O. Lohinov. INDICATORS OF LANDSCAPES OF THE RIVNE'S POLISSYA FOR THE ECOLOGICAL EXPERTISE.

Data on geophysical parameters of the zonal types of plains landscapes are systematized. The parameters for the assess of anthropogenic impacts are suggested for the landscapes species. The agroclimatic indicators was established for these seven regions.

Key words: geophysical indicators, landscapes, Polissya, ecology, expertise

Олег САМБУРА, студент групи Е-42
Науковий керівник: **к.геогр.н., доц. Стецько Н. П.**

**ЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН ВОДНИХ РЕКРЕАЦІЙНИХ
ОБ'ЄКТІВ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

Одними із найцінніших природних ресурсів, які широко використовуються в рекреації та туризмі є водні. Сьогодні практично всі водойми та водотоки намагаються

використовувати для організації туристичної та рекреаційної діяльності.

Великого значення набуває освоєння багатих рекреаційно-лікувальних ресурсів штучно створених водних об'єктів – водосховищ, ставків, каналів. Важливими для відпочинку є також водойми в міських парках, скверах, майданах та інших місцях. До оздоровчих водотоків і водойм ставлять певні вимоги щодо кількості та якості води. Перш за все створення водойм для оздоровчих та лікувальних цілей вимагає значних затрат води на їх наповнення та компенсацію необоротних втрат води на випаровування та фільтрацію. Для організації різних видів відпочинку необхідні різні кількісні та якісні характеристики водних об'єктів.

Розвиток водного туризму теж вимагає певних умов, на водних об'єктах. Для купання, рибальства, мисливства необхідна належна якість води. Для таких видів спорту, де використовуються моторні та парусні човни, воднолижний спорт якість води не має значення, однак оскільки ці види спорту поєднуються з купанням, то якість води повинна бути високою. Основною метою функціонування оздоровчих водних об'єктів є необхідність наявності свіжої води для створення проточності та забезпечення високого вмісту у воді кисню. [4]

В реалізації заходів, які спрямовані на підвищення здоров'я населення, не потрібно обмежуватись діяльністю лише медичних закладів. Потрібний великий комплекс заходів, який б охоплював всі сторони діяльності людини. Великого значення у цьому випадку набуває організація ефективного та повноцінного відпочинку населення. Цей відпочинок є активною діяльністю з відновлення, профілактики та підтримки потрібного рівня фізичного та психологічного здоров'я.

Головна роль в організації відпочинку належить водним об'єктам. Змога займатися різними видами спорту, дія мальовничих ландшафтів, мікрокліматичний комфорт, зміна вражень – це сприяє тому, що водойми можна вважати природними «лікувальницями». Саме тому, на сьогоднішній день велика частина рекреаційних закладів, а також усі заклади короткочасного відпочинку розташовуються на берегах водойм,

або поблизу. Для того, аби правильно оцінити ситуацію, яка виникла в районах масового рекреаційного навантаження водокористування, підтвердження рішень з оптимізації потрібно розуміти та враховувати, що поняття водної рекреації – неоднозначне. Це поняття охоплює в себе різні види спорту та відпочинку, які відрізняються сезонами максимального розвитку, дією на навколишнє середовище. Про це свідчить перелік різних видів рекреаційних занять на водоймах. Наприклад: рибальство, підводне полювання, купання, воднолижний спорт та інші. Але, на сьогоднішній день існує проблема в тому, що озера, озерця та річки не можуть задовільнити попит на відпочинок біля водойм через те, що більшість з них є сильно забрудненими та маловодні. Самі озера віддалені від міст і промислових центрів, або розташовані в таких місцях, які важкодоступні для багатолюдного відвідування. [2]

В таких умовах, які склались на сьогоднішній день велике значення для розвитку рекреації мають саме водосховища, в деяких випадках вони є єдиним рекреаційним ресурсом. Водосховище, це штучна водойма, яка створена за допомогою греблі, призначена для зберігання води. Метою створення є регулювання стоку, роботи гідроелектростанції чи з іншої господарської потреби.

Популярним видом рекреаційної діяльності є морське купання. Але, як показує досвід спостережень та звернень до лікарів такий відпочинок у спекотні дні корисний не для всіх, а лише людям молодого та середнього віку, або здоровим. Тому, людям у яких є проблеми зі здоров'ям саме краще відпочивати у звичному для них кліматі, особливо це стосується літніх людей. [4]

Існують різні вимоги, щодо комфортності умов для рекреаційної діяльності у навколишньому середовищі. Вони є різноманітними, оскільки на характер рекреаційного використання берегових зон та акваторій впливають природні та антропогенні фактори. Природні фактори є передумовою розвитку рекреації і туризму, одним із таких є кліматичний. Цей фактор визначає рекреаційну цінність та придатність водних

об'єктів, для рекреаційної діяльності. Розвиток літніх видів відпочинку на водоймах залежить від температури води та повітря. Нижньою межею температури рекреаційних водойм можна вважати 17°C. Але це стосується водних лиж і деяких видів відпочинку. Купатися у водоймі у безвітряну погоду потрібно при температурі води 20°C. Температура повітря повинна бути не нижче 24 °C. Тому, період який здатний для рекреаційного водокористування визначається датами переходу температури води через даний показник температури. Беруться до уваги, для розвитку рекреації, кліматичні фактори (атмосферний тиск, температуру повітря, вологість) тому, що ці фактори мають дуже важливе значення при розташуванні лікувальних закладів клімато-терапевтичного профілю [2]

На Тернопільщині доволі часто проводяться різні змагання на водоймах. Наприклад, у 2019 році на водосховищі у Тернополі змагалися рибалки зі всієї України. Змагання відбулось на гребному каналі, до якого долучились 30 команд з різних міст України.

До важливих природних рекреаційних факторів належать ландшафти які розміщені у берегових зонах, так як вони визначають рекреаційну цінність акваторій. Наявність на їх берегах лісів підвищує цінність водних об'єктів через те, що вони створюють комфортні умови для відпочинку, впливають на психологічний стан людини, захищає від сонячної радіації та вітру. Прикладом виступають соснові бори в помірних широтах та соснові ліси на побережжі, адже вони є привабливими на найкомфортнішими для відпочинку. [1]

Рибальство, як вид любительської рекреації є одним із наймасовіших видів водної рекреації. Рибогосподарський потенціал істотно впливає на масштаби рекреаційного використання. Тому важливо, аби гідрохімічний та гідрологічний режими були сприятливими для відновлення рибних ресурсів. [3]

Важливий вплив на рекреаційне використання водних об'єктів має транспортне освоєння та відкритість водойм, для сімейного короточасного відпочинку без ночівлі з межею доступності є 60-80 кілометрів (не більше двох годин їзди на

транспорті). Для відпочинку з ночівлею межа збільшується на 3 або 4 години, а для тривалого відпочинку – 2 доби. Цінність водних об'єктів починає зростати тоді, коли берегова зона обладнана відповідними умовами для відпочинку: облаштований пляж, причали, суднові станції, розваги, пункти харчування, лікування, санітарно-технічне облаштування. Прикладом такого використання водного об'єкта є пляж «Циганка» у місті Тернопіль. Сьогодні – це одна з головних візиток Тернополя. Влітку там спостерігається «аншлаг». Тисячі містян та гостей приходять відпочивати на територію відремонтованої набережної. А ще декілька років тому там було пусте та необлаштоване місце. [3]

Якщо говорити про масштаби розвитку рекреації і туризму на водних об'єктах, потрібно пам'ятати, що види рекреації є різні, і вони вимагають спеціальних екологічних норм та параметрів берегової зони. Ці фактори відіграють вирішальну роль у визначенні цінності акваторіально-територіальних комплексів. [1]

Водні об'єкти відіграють, безперечно, важливу роль у туристично-рекреаційному розвитку, тому їх оцінка як рекреаційних об'єктів є надзвичайно актуальною. Різноманітність підходів до оцінки природних рекреаційних ресурсів свідчить про існування як перваг так і недоліків різних методів. Однак, диференційність та інтегральність оцінки природних рекреаційних ресурсів є беззаперечною. Диференційна оцінка дається кожному окремому ресурсу, його властивості або особливості в межах регіону або країни в цілому. Інтегральна оцінка дається певній ділянці території, яка відрізняється однорідністю і набором дискретних за розподілом в її межах окремих видів ресурсів. Диференційна оцінка сприяє визначенню об'єму розвитку того чи іншого виду рекреації, який базується на даному ресурсі, інтегральна оцінка дозволяє визначити оптимальне співіснування різних видів рекреації на певній території, з'ясувати обмеження і допустимі навантаження рекреантів на ландшафт.

Література:

-
1. Брагинский Л.П. Некоторые принципы классификации пресноводных экосистем по уровням токсической загрязненности: гидробиол. журн. – 1985. – Т.21, № 6. – С.65–73.
 2. Левківський С.С., Падун М.М. раціональне використання і охорона водних ресурсів: посібник. К.: Либідь, 2006. – 280 с.
 3. Спринський М.І. Регіональність забруднення нафтопродуктами і фенолами поверхневих вод басейну Дністра: Мир та безпека: матеріали міжнар. конф.- форуму Єврорегіонів 25-27 березня 2000 р. – Івано-Франківськ: Екор, 2000. – С.85 – 95.
 4. Федорчук І.В. Фітомоніторинг основних річок національного природного парку «Подільські товтри» : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. біол. наук : спец. 03.00.16 «екологія». Київ, 2005. – 20 с.

Максим МУДРИЙ, студент гр. Е-42
Науковий керівник: д.г.н., проф. **Л.П.Царик**

**ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО
СТАВУ, ЯК СКЛАДОВОЇ ЧАСТИНИ РЛП
«ЗАГРЕБЕЛЛЯ»**

Тернопільський став не просто водойма. Він знаходиться в межах регіонального ландшафтного парку "Загребелля", місце масового відпочинку та оздоровлення людей. Тернопільський став обов'язково буде справжнім місцем відпочинку. А для цього необхідно найперше ліквідувати ряд джерел забруднення.

Тернопільське водосховище сформоване у долині річки Серет, на заболочені заплаві, органічно вписується у міський ландшафт . Як штучна аквасистема потребує постійного наукового контролю, моніторингу процесів які відбуваються у його акваторії та прибережні частині. Площа водосховища становить – 300 га, об'єм повний - 12,6 млн. м³, „об'єм